

Het hoofddoel van deze reis: Remembrance Day bij het Commando Memorial. Op woensdag 5 november vertrekken een groepje oud-commando's en één vrouw naar Glasgow, waar een busje klaarstaat voor de rit naar Fort William. Het gezelschap: Hennie van de Linde 58-6, Cees van Wijk 59-1, Rob van 't Hof 61-2, Gijs Zwaan 62-5 (met zijn vrouw), Jan Middelkoop 74-6, Louis van der Linden 75-2, Herman Hoeke 80-2 en Robert Willms 80-2 – een bont gezelschap. De reis naar Schiphol, inchecken, het vliegtuig, auto huren en de rit naar Fort William nemen de hele dag in beslag. Woensdag vliegt voorbij.

Donderdag staat in het teken van Station Spean Bridge. Hier halen we een fles Ben Nevis whisky voor de traditionele toast bij het Commando Memorial, onze tweede stop van de dag. Het weer is typisch Schots: regen en lage bewolking. Na de bekende groepsfoto bezoeken we de Area of Remembrance, waar elke in actie gesneuvelde commando wordt herdacht, inclusief onze Nederlandse maten: Kevin van der Rijdt, Frans Bakker, Bjorn Peterse en Simmie Poetsma. De laatste stop van de dag is Achnacarry Castle. Na een hartelijk welkom van de manager van het landgoed mogen we rondlopen over het terrein waar in 1942 de eerste Nederlandse commando's werden getraind. Voldaan keren we terug naar ons hotel in Fort William.

Vrijdag rijden we richting Noord-Schotland, met een tussenstop bij Fort Augustus, waar het Caledonian Canal het hoogteverschil tussen Loch Ness en Loch Oich overbrugt met zeven sluizen. Een indrukwekkend staaltje watermanagement, en handig voor een sanitaire stop en een hapje. Na nog eens 1,5 uur bereiken we bij Inverness Fort George, een actieve militaire basis die openstaat voor publiek. Het fort, gebouwd tussen 1753 en 1756 en ter grootte van 40 voetbalvelden, biedt een indrukwekkend kijkje in militaire geschiedenis. Hier waren de Seafort Highlanders en Cameron Highlanders gestationeerd, later samengevoegd tot het 3e Bataljon van het Royal Regiment of Scotland. Het weer is inmiddels beter en we lopen met respect en genoeg over het terrein, terwijl we af en toe actieve militairen tegenkomen.

Zaterdag bezoeken we opnieuw Achnacarry, dit keer met gids Ed Wilson. Een kleine, kordate man met diepgaande kennis van de geschiedenis van onze bakermat, het Korps Commandotroepen. Gedreven en met een stevig tempo vertelt hij over de periode 1942-1944. Maar liefst 25.000 mannen werden hier getraind tot commando, met realistische oefeningen en scherpe munitie. Ed wijst elk detail aan: van touwbruggen tot barakken. Terwijl we rondlopen, voel je de historie en de spanning die de jonge mannen toen moeten hebben ervaren. Na de rondleiding ontvangt Ed van Midden-Nederland en de Commando Mariniers twee prachtige coins. Wanneer we weer instappen in het busje, duizelt het ons van alle ontvangen informatie.

Zondag is het hoogtepunt: Remembrance Day, of Poppy Day, de officiële dag waarop in Schotland (en in het hele VK) gesneuvelde militairen worden herdacht. Met de bekende rode poppy op onze borst treden we aan in de stromende regen. De menigte groeit, met oud-commando's uit Schotland en heel Europa. Het publiek kijkt toe terwijl we in de houding staan en afmarcheren naar de kerk van Fort William voor een plechtige dienst en kranslegging bij het monument van de Gestorven Soldaat. Natuurlijk zijn de pipers aanwezig met hun doedelzakken, een waar kippenvelmoment voor ons nuchtere Hollanders.

Na een korte pauze voor koffie of lunch vertrekken we naar het Commando Memorial. Daar stelt de voorzitter van de Commando Association, Dave, ons strak in de houding op. Met een strakke en dwingende stem dirigeert hij ons naar de “Three Men on the Hill”, zoals de Schotten het beeld noemen. Het publiek is groot, en alsof het zo moet zijn, breekt de zon door de wolken terwijl we naar het Memorial lopen. De dienst wordt geleid door Reverend Paul Fletcher, de Last Post wordt geblazen, gevolgd door een plechtige kranslegging. Het is indrukwekkend: rillingen lopen over je lijf en de sfeer is adembenemend. Veteranen verzamelen zich voor een groepsfoto en de as van een overleden kameraad wordt uitgestrooid bij de Area of Remembrance. Langzaam gaat de zon onder en omhult een mystieke sfeer de drie mannen op de berg.

Maandag begint de terugreis. We rijden nog één keer door de Highlands, genieten van de ruige natuur en verlaten Schotland met een gevoel van voldoening. Het vliegtuig vertrekt iets later, maar landt veilig op Schiphol. Iedereen neemt afscheid en bedankt Louis en Jan voor het organiseren van een onvergetelijke reis, boordevol nieuwe kennis en indrukken van de geschiedenis van ons roemruchte Korps.